

КООРДИНАЦІЯ ПРОКУРОРОМ ДІЯЛЬНОСТІ ПРАВООХОРОННИХ ОРГАНІВ З ПИТАНЬ ПРОТИДІЇ ЗЛОЧИННОСТІ ТА КОРУПЦІЇ

1. У зв'язку з набранням чинності змін до назви та частини 1 ст.10 Закону України «Про прокуратуру» (у редакції Закону України від 17.05.12 р. № 4711 – VI) стосовно ролі прокурора в координації діяльності правоохоронних органів з питань протидії злочинності та корупції виникає ряд теоретичних та організаційно – правових питань, що потребують невідкладного вирішення. В першу чергу це торкається наукового визначення поняття координації у визначеній законом сфері суспільних відносин, чіткого кола правоохоронних органів – учасників координації, а також предмета та напрямків координаційної діяльності.

2. Аналіз точок зору щодо змісту поняття « координація у сфері протидії злочинності» показує, що в науковій літературі викладені різні підходи до його визначення. Одні науковці визначають координацію через форми взаємодії [1, 16; 2, 6], інші, як це традиційно прийнято в науці державного управління, - через застосування керівництва, контролю, узгодження, взаємодія [3, 86].

3. Авторське бачення проблеми полягає у визначенні поняття координації через мету, принципи, сферу та види діяльності учасників координації, спектр наданих їм законом спеціальних повноважень, тобто через структурно-системні та функціональні ознаки.

4. В цьому плані під координацією слід розуміти узгодження дій спеціально уповноважених державою правоохоронних органів шляхом спільної розробки, прийняття та здійснення у порядку визначеному законом узгоджених заходів з метою запобігання та протидії злочинності та корупції.

5. Предмет координації складає зміст діяльності спеціально уповноважених правоохоронних органів у відповідній сфері суспільних відносин (боротьби зі злочинністю та корупцією).

6. Напрямки координаційної діяльності визначаються з урахуванням стану злочинності, тенденцій її розвитку, наявних у регіоні ресурсів та можливостей правоохоронних органів.

7. Серйозною прогальною діючою українського законодавства слід вважати відсутність чіткого поняття переліку правоохоронних органів, які ведуть боротьбу (протидіють) злочинності та корупції [4, 141]. На нашу думку, до таких органів слід віднести ті , що безпосередньо ведуть боротьбу зі злочинністю чи сприяють здійсненню кримінального правосуддя, наділених законом спеціальними повноваженнями для такої діяльності.

8. Сфера протидії корупції на відміну від сфери протидії злочинності охоплює значно більший спектр суспільних відносин, оскільки включає в себе не тільки кримінальний, але й адміністративний та цивільний правові аспекти. Згідно Закону України «Про засади запобігання і протидії корупції» від 7 квітня 2011 року за корупційне правопорушення встановлено кримінальну, адміністративну, цивільну та дисциплінарну відповідальність, а нагляд за додержанням законів у сфері запобігання і протидії корупції покладено на органи прокуратури.

9. Фактично в діяльності щодо запобігання і протидії корупції беруть участь не тільки правоохоронні органи, які безпосередньо ведуть боротьбу зі злочинністю та корупцією, а набагато ширше коло учасників, частина яких виконує тільки допоміжну функцію сприяння виявленню та розслідуванню проявів корупції, наприклад органи Антимонопольного комітету України, Національна комісія з цінних паперів та фондового ринку, Національна комісія, що здійснює державне регулювання у сфері ринків фінансових послуг, НБУ, Державна пенітенціарна служба, Адміністрація державної прикордонної служби України, Головна державна інспекція за карантину рослин України, органи ветеринарної медицини України, Державна казначейська служба України, Державна служба фінансового моніторингу України, Державна фінансова інспекція України, Державна санітарно – епідеміологічна служба, територіальні органи Державного комітету України із земельних ресурсів , органи державної виконавчої служби, тощо.

10. Суд, як вказано в юридичній літературі [5,355], є суб'єктом запобіжної діяльності, і також виконує правоохоронну функцію, але особлива його роль неупередженого арбітра у демократичній правовій державі, необхідність реального забезпечення принципу незалежності судів виключає участь суду в координаційній діяльності. До речі, в законодавстві України ніде прямо не вказано, що цей орган є правоохоронним.

11. Принципи координації – це цілеспрямованість, реальність виконання та контролю, конкретність, належне забезпечення (ресурси), законність, дотримання прав людини, відповідальність за кінцевий результат, контроль громадськості, відкритість, повнота та своєчасність реагування [5, 411]. Вимоги до управлінського рішення – постанови координаційної наради керівників правоохоронних органів: наукова обґрунтованість, законність, актуальність, реальність, компетентність, конкретність, своєчасність [5,415].

12. В результаті проведеного дослідження пропонується:

1) Перелік функцій прокуратури в ст. 121 Конституції України доповнити пунктом – координація діяльності правоохоронних органів з питань протидії злочинності та корупції.

2) Ст.10 Закону України «Про прокуратуру» доповнити переліком правоохоронних органів, які беруть обов'язкову участь у координаційній діяльності. Включити до їх числа органи оперативно – розшукової діяльності, дільниці та слідства, пенітенціарної служби України. Вказати в цій нормі, що інформація про проведені координаційні наради та результати координаційної діяльності підлягає оприлюдненню в засобах масової інформації.

Література:

1. Каркач П. М. Координаційна діяльність правоохоронних органів по боротьбі зі злочинністю. / П. М. Каркач, В. В. Кривобок, В. Л. Сичук. – Навч. пос. – Харків: Нац. юрид. акад. України, 2001. – С. 128.

2. Маркелов Т.Л. Формы координации действий органов прокуратуры, суда и охраны общественного порядка по борьбе с преступностью / Т.Л. Маркелов, В.И. Шинд. – М.: Всесоюзный институт по изучению причин и разработке мер предупреждения преступности, 1968. – 96 с.

3. Кальман О. Координація діяльності правоохоронних органів із запобігання і протидії корупції: вимоги нового законодавства / О. Кальман, О. Гладун // Вісник національної академії прокуратури України. – 2012. - № 2. – С. 85 – 89.

4. Ведерніков Ю.А. Правоохоронна діяльність в Україні: теоретико – правовий аспект / Ю. А. Ведерніков, А. М. Кучук; Ун – т сучас. знань. – К.: Знання України, 2009. – 219 с.

5. Закалюк А.П. Курс сучасної української кримінології: теорія і практика: У 3 кн. – К.: Видавничий Дім «Ін Юре», 2007. – Кн.1.: Теоретичні засади та історія української кримінологічної науки. – 424 с.